

gen af de kirkelige Sager antager jeg vil standse for en Tid; Geistlighedens Fordringer ere saadanne, at de efter min Tro aldrig ville gaae igjennem i Danmarks Rigsdag (Zahle 30!) Danmarks Geistligheds Fordringer ere saadanne, at Danmarks Rigsdag efter min Tro, og den ærede Rigsdagsmand kan ikke sige, hvad min Tro er, aldrig vil gaae ind paa en Lov, som opfylder de Forlangender, der nu gjøres af den danske Geistlighed. Lad dem see, hvorledes Stillingen vil blive, naar vi blive staaende, lad dem see, hvorledes de stille sig ligeoverfor Grundlovens Frihed for andre Religionsfæcter og Partier og ligeoverfor den sjenbtlige Stemning, som de mangfoldige Gange have viist imod Rigsdagen, lad dem see, hvorledes deres Stilling derefter vil blive, lad dem ad Erfaringens Vej komme til det, hvortil de efter en fornuftig Overveielse ikke ere komne. Jeg mener altsaa, at Geistligheden selv har viist Noget fra sig, som den efter min Mening med stor Forskjærlighed burde have taget, og jeg troer, at de Mænd, der med mig have sluttet denne Overenskomst, have ved saa let og saa hurtig at forlade den bidraget Deres til at skade denne Sag for flere Aar. Det er min bestemte Overbeviisning, at Sagen ikke vil faae Fremgang i flere Aar; der maa skee noget ganske Andet, førend det lykkes.

Naar jeg nu vender mig til det foreliggende Lovforslag, da seer jeg i § 3 Forslag til en Grundlovsforandring; man kan ikke indskrænke Kongens og Rigsdagens Lovgivningsmagt uden ved en Grundlovsforandring, man kan ikke berøve Rigsdagen den Ret, som nu tilkommer den, til at ændre, omdanne og vedtage Love; man kan ikke indskrænke den til et blot og bart Beto uden ved en Grundlovsforandring, og jeg vil sige, at alle de, der tænke som jeg, aldrig ville give deres Stemme til et Kirkeraad, der ligeoverfor Rigsdagen fik en saadan Myndighed, som her er foreslaaet. Jeg skal ikke videre opholde mig ved dette Punkt, da jeg troer, at jeg her har udtalt mig klart og tydeligt nok.

Med Hensyn til det andet Hovedpunkt, nemlig Sammensætningen af og Bal-

gene til dette Kirkeraad, syntes den ærede Forslagsstiller selv at faae noget valsende ligeoverfor Bestemmelsen om, at Valgmændene skulle vælges i Forening; han støttede den ikke videre, idet han troede, at det ikke havde Stort at belyde, om de valgtes enten for sig eller samlede; men det har en saa overordentlig stor Betydning, at selv om der ikke kom noget Andet til, vilde dette ene Punkt afgive en tilstrækkelig Grund for mig til aldrig at gaae ind paa en saadan Lov. Vi maa see, hvorledes det Hele er anlagt, hvorfor man deler Valgerne i tvende Classer. Hvorfor jeg har troet, at det lod sig gjøre, skal jeg sige. Det var ingenlunde, fordi jeg anerkjendte det katholske Princip, at Geistligheden er Kirken, tvertimod Menigheden er Kirken, Geistligheden er Kirkens Tjener, og en Geistlig har ikke anden Ret i Menigheden end ethvert andet Menighedsmedlem; men det var, fordi vi i de Love, der ere vedtagne, og hvor vi have dannet repræsentative Forsamlinger, have taget et meget stort aristokratisk Element ind, og jeg gif derfor ud fra den Forudsætning, at naar enhver anden Repræsentation havde faaet en stor aristokratisk Tilfætning, saa maatte man ogsaa gjøre det Samme her. Dette er Grunden, hvorfor jeg troede, at det lod sig gjøre, Notabene naar Valgene holdtes bestemt sondrede fra hinanden, men her skulle de slaaes sammen. Provsten skal, saa at sige, være Sjælen i det hele Maffineri, Valgmændene skulle vælges særlig under Provstens Ledelse og senere skulle samtlige Valgmænd vælge i Forening; ja den, som tjender til Geistlighedens Virksomhed ogsaa med Hensyn til Valg, vil meget vel vide, hvorledes det vil gaae, hvor Geistlige og Lægmænd skulle vælge i Forening. Det er ikke nok, at man kommer med Fornuftgrunde, man søger ogsaa at virke ved Troen, man omtaler det Hellige og Dydige for at virke paa Lægmænd og lader falde en Antydning af, at det næsten vilde være en Gudsbespottelse at tilfodsette en geistlig Mand. Uagtet jeg ikke troer, at mange Valgmænd vilde lade sig bevæge af saadanne Grunde, saa behøves der dog ikke mange, men tvertimod kun ganske saa til, for at Geistligheden skal udgjøre Majoriteten, som vælger alle Pladser.